

Manual

Niveau 2

– det planlæggende niveau

Version 2.0

Et udviklingsprogram
for kommuner,
landsbyer og lokalsamfund

Indholdsfortegnelse

Programforklaring

To blomster - det planlæggende niveau	3
---	---

Kriterieforklaring

Kulturel mangfoldighed eller et kulturelt tema	5
Udstråling og indtryk på omgivelserne – landsbyens image	7
Imødekommenhed.....	12
Vision, image og kultur – hvad er vore drømme, hvor vil vi hen.....	15
Lokal UdviklingsPlan	18

Ansøgningsmateriale

Landsbyens egenvurdering	22
--------------------------------	----

Udviklingsprogrammet Blomstrende Landsby er støttet af følgende virksomheder og organisationer:

Bydan
Danske Planteskoler

Intro

Udviklingsprogrammet Blomstrende Landsby giver landsbyer og kommuner mulighed for at udmærke og synliggøre sig med det mål at skabe udvikling og dialog lokalt.

Programmet lægger op til, at borgerne valgfrit og i fællesskab forholder sig til, hvordan det er at bo og leve i deres landsby. Herunder skal man forsøge at se sig selv med fremmede øjne.

Tilrettelæggelsen af dette landsbyudviklingsprogram sikrer landsbyens borgere, at de kan skabe udvikling frem mod egne strategiske mål og beslut-

ninger i et samspil med de kommunale planer og initiativer. Indbyrdes stilles landsbyerne over for en venskabelig kappestrid, hvor ønsket om udvikling er fælles, men måden, hvorpå udviklingen virkeliggøres, vil vise sig forskellig fra sted til sted.

Programmet er inddelt i fem niveauer, som skal sikre, at der altid kan skabes en blomstrende fremdrift i netop den retning, som landsbyens borgere har mulighed, ressourcer og lyst til.

Læs mere i manualen ”Programbeskrivelse”

To blomster – det planlæggende niveau

Denne manual er en vejledning til udformningen af ansøgningen om at blive ”Blomstrende Landsby” på niveau 2.

I kender som landsby nu processen og arbejdsformen, så på dette område vil der være genkendelse. Niveau 2 er som niveau 1 i sin metode og opbygning. Men det kræver mere af jer.

Giv jer den tid, der skal til. Der er ingen deadline på ansøgningen, og der er ingen tidsfrist for, hvornår I skal være godkendt. Det handler ikke om at blive først færdig, men om, at landsbyen som et samlet hele deltager i udviklingen.

Gennemlæs de fem kriterier på niveauet og arbejd som udgangspunkt med et af gangen, på den måde I finder bedst. Rækkefølgen bestemmer I selv, dog således at kriterium nr. 10 – udarbejdelse af Landsbyplanen - først kan udarbejdes når de øvrige 4 kriterier er gennemarbejdet.

Indkald centrale personer i forhold til det enkelte kriterium eller indkald til et borgermøde som opstart på arbejdet med kriteriet. Husk, at der gennem hele processen skal være størst mulig synlighed for flest mulige borgere med interesse for opgaven.

Gennem hele forløbet skal I vurdere, om der er ressourcer lokalt til at løse opgaven, om der er brug for rådgivning og støtte, og om der er særlige resourcepersoner eller arkiver, hvor oplysninger og data allerede findes tilgængelige.

Her er et forslag til, hvorledes arbejdet med niveau 2 kan opstartes i jeres landsby.

- Læs manualen og bred kendskabet til det kommende arbejde. Skab en dialog om mulighederne.
- Kontakt sekretariatet, som kan hjælpe med opstarten af niveau 2 og give gode råd til det kommende arbejde.
- Invitér borgerne til en informationsaften, hvor mulighederne fremlægges.

Andet niveau

Denne folder beskriver andet niveau i programmet Blomstrende Landsby. På dette niveau er den basale viden om landsbyen allerede på plads, og der arbejdes nu med planlæggende kriterier, som munder ud i en Lokal Udviklings Plan for landsbyen.

Kriterierne på dette niveau handler bl.a. om kultur, mangfoldighed, udstråling, image og imødekommenthed. Nogle af kriterierne og rammerne opfylder landsbyen måske allerede. Andre er nye udfordringer, der skal udvikles.

De fem kriterier

2 blomster – det planlæggende niveau.

Når det grundlæggende for landsbyen kendes og efterleves, er det tid til at påbegynde planlægningen af udviklingen. Niveaulet handler således om at igangsætte og implementere tiltag, der synligt skaber udvikling, glæde og motivation hos borgerne. Og som skaber synlighed i omgivelserne.

De fem kriterier er:

- Kulturel mangfoldighed eller et kulturelt tema
- Udstråling og indtryk på omgivelserne – landsbyens image
 - Imødekommenhed
 - Vision, image og kultur – hvad er vore drømme, hvor vil vi hen
 - Lokal Udviklings Plan

På de følgende sider er der en udførlig forklaring og beskrivelse af de fem niveauer, som landsbyen skal arbejde med. Arbejdet med disse er fem forskellige opgaver. Men de hænger sammen og forudsætter hinanden.

Start med at skabe et overblik over, hvilke data og oplysninger I allerede har tilgængelige, og planlæg herefter, hvorledes I fremskaffer det, der mangler i forhold til hvert af de fem kriterier.

Når arbejdet med et kriterium er færdigt, skal landsbyen selv vurdere hvor på skalaen fra 1 til 5 point, landsbyen befinder sig. Retningslinjer for denne pointgivning findes under de enkelte kriterieafsnit i denne manual, og til sidst - afslutningsvist - udfyldes vurderingsskemaet.

Ansøgningen

Det er op til den enkelte landsby, hvorledes materialet stilles op, beskrives, m.m. Gør det på jeres måde og brug hinanden frem mod det ønskede resultat. En fremstilling, der gør, at mennesker, der ikke kender jeres by, kan læse og forstå materialet.

Husk, at lokalkomiteen skal læse mange ansøgninger, så princippet er en kort og præcis beskrivelse. Derudover kan yderligere materiale evt. vedlægges som bilag.

Forslag til indhold i ansøgningen

En ansøgning kan indeholde følgende sider. Nedenstående er den maksimale liste.

Forside med landsbyens navn, kontaktperson, telefon, e-mail, hjemmeside m.m.
Landsbyens egenvurdering i forhold til pointgivning.

En beskrivelse af de fem kriterier hver for sig.
Evt. yderligere bilag til de fem kriterier
En evt. afsluttende argumentation for ansøgningen

Ansøgningen sendes i ét eksemplar til:

Landdistrikternes Hus
Sekretariatet for Blomstrende Landsby
Nørregade 12
6600 Vejen

Vurdering og lokalkomiteen

Blomstrende Landsby er et udviklingsprogram, der lægger vægt på landsbyens egen udvikling og læring som væsentligst.

Det nationale program sætter rammer og regler for, hvorledes landsbyen kan optages på de enkelte niveauer. På den måde bliver det muligt at indplacere de landsbyer, der er med i udviklingsprogrammet på deres rette plads i det nationale og lokale landsbyhieraki. Dette gøres bl.a. af lokalkomiteen, der kommer på besøg i landsbyen.

Det er landsbyen, der som udgangspunkt laver en egen vurdering ud fra de enkelte kriterier. Denne vurdering medsendes ansøgningen om optagelse, og det er denne, der ligger til grund for lokalkomiteens besøg, gennemgang og indstilling.

Når lokalkomiteen kommer på besøg, er der således ikke tale om at en landsby skal til eksamen. Der er tale om, at komiteen vil spørge om og ved selvsyn konstatere, om landsbyens egenvurdering er korrekt og saglig i forhold til programmets rammer.

Viser der sig at være forskellige opfattelser mellem landsbyen og lokalkomiteen, justeres pointgivningen op eller ned. Alternativt arbejdes der videre med ansøgning, hvor komiteen rådgiver frem mod den ønskede udvikling. Når dette er sket, tilpasses ansøgningen, og komiteen indstiller til optagelse i programmet.

Der er altså tale om en vis form for kontrol, men også en mulighed for sparring i forhold til udviklingen. Den lokale komites medlemmer er typisk erfarne og rutinerede landsbyudviklere, og de ønsker størst mulig udvikling i den enkelte landsby.

Skemaet til vurdering findes på sidste side.

På de følgende sider er vejledningen til de enkelte kriterier.

God arbejdslyst med udviklingen!

Kulturel mangfoldighed eller et kulturelt tema.

I dette kriterium skal landsbyen arbejde for at beslutte, om man ønsker at understøtte en mangfoldighed i landsbyen – en mangfoldighed af mennesker og tilbud. Eller man vil være en temalandsby, hvor man satser på at skabe et fælles markant udtryk. Uanset om man vælger at landsbyen skal være præget af mangfoldighed eller et tema, så handler det om at skabe plads og rum til alle, med alle forskellighederne.

Historisk har landsbyerne været præget af mangfoldighed. Her skulle være plads til alle i Andelslandsbyen. Høj og lav, unge som ældre. Man var dybt præget af det arbejdsfællesskab, der tog sit udgangspunkt i landbruget. Man skabte institutioner og arbejdspladser med tilknytning til landbruget. Her tog foreningerne deres udgangspunkt og skabte deres basis.

I dag er andelslandsbyen historie. Mennesker bor ikke længere i landsbyer, fordi de har deres virke i landbruget. De bor der af andre årsager. I dag er landsbyens beboere ikke længere en nødvendig del af et fællesskab. Dette fællesskab skal i dag skabes på andre betingelser og omkring en anden type aktiviteter.

Moderne landsbyer står altså over for den udfordring; på den ene side at sikre forankringen i det lokale med den overskuelighed og tryghed, det befordrer, og på den anden side at skabe den fornyelse og fleksibilitet, der kan give dynamik, retning og perspektiv til fællesskabet. Samtidig skal det holdes for øje, at moderne mennesker til dagligt bevæger sig ind og ud af mange arenaer, hvoraf de arenaer, landsbyen kan tilbyde, kun udgør en mindre del.

Målet for en moderne landsby må være at sikre den mangfoldighed der er – i det mindste i en overgangsfase, hvis man ønsker at blive en tema landsby – og at sikre en udvikling der kan fastholde og tiltrække beboere. Et bærende element vil være at sikre et godt netværk, at skabe engagement og involvering for at sikre en moderne identitetsdannelse.

Fremtidens landsby skal kunne give sine beboere identitet, stolthed og glæde ved at leve hvor man gør, med de mennesker man lever med

Det handler om at finde sin vej. Hvad vil vi være, hvad er vi og vil vi vedblive at være det? Det handler om hvordan der bliver plads til alle dem der bor der og alle dem der kommer til. Hvem vil man have skal befolke landsbyen fremover?

Nøgleordene er overskuelighed, tematik, mangfoldighed, åbenhed, fleksibilitet og fornyelse.

Spørgsmål og værktøjer

Det lokale kulturelle liv er - bortset fra familien - det eneste "sted", hvor vi mødes af lyst og engagement uden at gøre den personlige nytteværdi op. En forudsætning for en "blomstrende landsby" er derfor et mangfoldigt kulturelt liv, som understøtter og udvikler landsbyens sammenhængskraft og hverdagsdemokrati.

Følgende spørgsmål og værktøjer om mangfoldighed i landsbyen kan bruges som inspiration.

Findes der en kulturel egenart i landsbyen? Har jeres landsby et særpræg? Hvad skiller netop jeres landsby fra andre? Skal den skille sig ud?

De initiativer man har gang i, bryder de nye veje, eller styrker de det, man har i forvejen?

Hvor mange tilbud er der i landsbyen/lokalområdet - både formelle og uformelle? (foreninger, aftenskolehold, studiekredse, spejdere, bibliotek, dagcenter, musikskole, kirke osv.)

Hvilke fysiske rammer er der til stede, og i hvilken udstrækning bliver de brugt? (idrætsfaciliteter, klubhuse, forsamlingshuse, menighedshuse, skole, bibliotek, pladser/torve, fælledele, parker, natur osv.)

Er der tilbud til alle befolkningsgrupper? (køn, alder, uddannelsesbaggrund, etnisk baggrund osv.)

Hvilke muligheder for økonomisk støtte til udvikling og drift af tilbuddene findes der?

Er det "Tordenskjolds soldater", der udgør de frivillige og hjælpere?

Hvilke opgaver "tærer" på de frivilliges kræfter?

Hvad ønsker de der ikke er frivillige af landsbylivet?

Hvad mangler de? Hvad holder dem tilbage fra at deltage?

Hvordan involveres landsbyens befolkning i hverdagsdemokratiet?

Vokser der med jævne mellemrum nye tilbud frem, eller har de eksisterende tilbud dannet rammen i en længere årrække? I så fald hvorfra kommer initiativet?

Er man allerede på vej til at gøre landsbyen til en tema-landsby? Har man vedtaget at man vil være en energirigtig landsby, en landsby der ønsker at bevare traditionel byggeskik, en landsby med en helt speciel skole, en landsby for ældre hvor deres behov særligt tilgodeses?

Er der initiativer i gang, som styrker at man kan markedsføre sig på måder der skiller sig ud fra andre landsbyer på egnen/ i regionen/ i kommunen?

Har man søgt viden om, hvad der sker i andre landsbyer i Europa?

Er der etableret et tværgående samarbejde mellem de eksisterende tilbud?

Er der taget initiativ til en drøftelse af fælles målsætninger og strategier?

Er der vedtaget en plan/strategi for udvikling af eksisterende og nye initiativer?

Værktøjer - hvordan griber man det an?

Gør brug af de netværk der findes mellem landsbyer!

Søg viden uden for kommunegrænsen!

Studér TRODS DÅRLIGE ODDS. International inspiration til Danske yderområder. Real Dania 2010

Søg råd og vejledning hos mennesker der har forstand på marketing?

Er der glemte særegenheder i historien? Brug TRAP – Danmark som fortæller om jeres sogn og jeres nabosogne.

Spørg de mennesker der lever i købstæder og i København, hvad der kunne få dem til at overveje at flytte til jeres landsby?

Undersøg hvilke kulturelle fællesskaber der blomstrer i dagens Danmark? Undersøg hvad der får mennesker til at søge sammen og leve sammen? I 60'erne var det f.eks. kollektiver, økologi mv. Hvad er det i dag?

Kontakt gerne sociologer og hent inspiration.

Pointgivning og vurdering

For hvert kriterium skal landsbyen selv give sig point. Det betyder, at landsbyen beslutter, hvilket point-niveau man gerne vil opnå, arbejder frem mod dette, definerer det og ansøger.

Pointgivningen for dette kriterium er 1 som laveste karakter og 5 som højeste karakter. Her følger en beskrivelse af, hvilket point-niveau landsbyen placeres på.

1 point

Der findes forholdsvis få, traditionelle tilbud, og kun en begrænset del af indbyggerne deltager. Tilbuddene har været uforandrede gennem længere tid i både indhold og form. Alle arrangementer er afhængig af en lille, snæver gruppe af ”Tordenskjolds soldater”. Mange af landsbyens indbyggere søger kulturelle tilbud uden for landsbyen. Medlemstallet i foreningslivet er generelt faldende.

2 point

De traditionelle tilbud dominerer, og de udvikles inden for rammer af egen selvforståelse. Medlemstallet i foreningslivet er generelt stagneret, og der er vigende tilslutning til landsbyens fælles arrangementer. Der er enkelte initiativer, som går på tværs af de eksisterende tilbud, og en begyndende samtale om, hvordan der skabes mere liv i landsbyen, tager form.

3 point

Der er en bred vifte af traditionelle tilbud, og der udvikles med jævne mellemrum nye tilbud. En stor del af indbyggerne deltager i tilbuddene, og det er aldrig vanskeligt at skaffe frivillige til at hjælpe.

Der er en uformel dialog mellem flere af tilbuddene, og der er ved flere lejligheder etableret et ad hoc-samarbejde om enkeltstående arrangementer.

4 point

Næsten alle indbyggere deltager i en eller flere aktiviteter over en meget bred front, og der er i alle grupper en stor ansvarsfølelse over for at hjælpe og bistå med at gennemføre arrangementer og tilbud. Nye initiativer udvikles i samspil med de etablerede aktører, som bistår og understøtter udviklingen.

Der findes et veludviklet, formelt samarbejde, der går på tværs af foreninger, skole, institutioner m.v. Der tilrettelægges fælles planlægning og arrangementer koordineres.

5 point

Der gennemføres løbende en dialog om indbyggernes ønsker og behov, og der foreligger en fælles vision og strategi for udviklingen af tilbud, arrangementer, involvering og kommunikation.

Der er udarbejdet en strategi for hvilken kultur man vil have i fremtiden og hvilke typer af nye indbyggere man ønsker at tiltrække.

Man ved, hvad man har at tilbyde og man er begyndt at markedsføre sig som sådan. Der er løbende dialog med kommunen, som understøtter strategierne med relevant planlægning og økonomi.

Udstråling og indtryk på omgivelserne – landsbyens image.

Dette kriterium handler om, hvordan vi ser på os selv og hvordan besøgende ser på os. Det handler om fysisk udseende og om at tage sig ud. Her tager man stilling til, hvordan stokroser, bindingsværk, ryddelighed, gamle biler, forfald og tomme huse tager sig ud for indbyggere og for besøgende. Her tager man også stilling til, om det er fællesskabets opgave at sætte en norm for, hvordan indtrykket skal være og hvor niveauet for orden og skønhed skal ligge. Man tager også stilling til hvad man synes er smukt, pænt og rent.

Det handler om at føle sig godt tilpas. Nogen trives i rod, andre skal have orden. Nogle vil have klippede hække inden Sct. Hans, andre er ligeglade, nogle vil have sprossevinduer, andre vil have store termoruder, nogle vil have glaserede tegltage og andre stråtage, nogle ønsker at deres haver skal være parcelhushaver, andre vil have bondehaver, andre vil have japanske haver, og nogle bruger haven som losseplads.

Under dette kriterium drøfter man, hvad der gør indtryk på besøgende og om det er det indtryk, man gerne vil give. Udseende og udstråling er afgørende faktorer hvis besøgende skal vælge at slå sig ned i jeres by. Hvor mange gange har I ikke selv tænkt, i forbindelse med en gennemkørsel af en anden landsby: Godt vi ikke bor her? Eller hvor er der smukt i den her by, bare det var sådan hos os.

Under dette kriterium drøfter I også, hvad I hver især synes er smukt. Det er svært at nå til enighed om hvad der er smukt, men man kan lytte til hinanden og forsøge at forstå forskelligheden i opfattelsen.

Som borger i jeres landsby, ved I hvordan den ser ud, hvilken vej I skal køre og hvor de forskellige ting findes. Det kunne siges på en anden måde: I har vænnet jer til synet, manglerne og de flotte elementer. I er gift med landsbyen og bemærker derfor ikke, at den står op om morgenen i en beskidt netundertrøje, og at den går til fest i hverdagspåkledning.

I forbindelse med dette kriterium skal I ”besøge” jeres egen by som turist eller potentiel ny borger der vil købe hus og slå sig ned.

Førstehåndsindtrykket betyder meget for turister, potentielt nye tilflyttere og gæster, der er på gennemfart. Det skal I arbejde med gennem dette kriterium, for på den måde at skabe et mere objektivt billede af jeres landsby. Man er jo ikke tilbøjelig til at se sine mindre gode sider.

Man skal tage stilling til hvad det betyder at føle sig godt tilpas. Det er ikke nødvendigvis sådan at man føler sig godt tilpas i de vante omgivelser, man har blot vænnet sig til dem og vanen giver tryghed. Men vanen står ofte i vejen for nytænkning og nye sanseoplevelser. Mennesker kan ændre deres oplevelse af hvad der er smukt og forholde sig til om harmoni og udfordring er i balance.

Hvordan man vil se ud og tage sig ud fremover er til drøftelse. Det kan handle om at se landsbyen som en helhed. Hvert hus kan være smukt og velholdt i sig selv, men de skal ses i en helhed. Alle har set Chief Inspector Barneby og de engelske landsbyer, hvori han løser sine Midsommergåder. Disse landsbyer udgør en helhed fordi der er et ensartet præg, selv om både huse og haver er meget forskellige, sådan som der i øvrigt var i den danske andelslandsby.

Nøgleordene er æstetik, indtryk, udstråling, helhed, forskellighed, skønhed og tilpashedsfølelse.

Spørgsmål og værktøjer

I skal arbejde med flere væsentlige elementer under dette kriterium. Først og fremmest bygningsmassen og æstetik. Er der pænt, skal der være pænt? Er landsbyen en helhed der hænger sammen, eller en mængde delelementer der hver især kan være smukke, men som ikke udgør en helhed. Dernæst kunst, opholdsrum og seværdigheder

Bygningsmassen og Byrummet

Som en mindre gruppe, går I en tur gennem jeres landsby som turist og kigger på de bygninger der bemærkes i billedet. Tag et foto af de bygningerne med haveanlæg der springer i øjnene, positivt og negativt. Hvad tager sig pænt ud, godt ud, og hvad tager sig mindre godt ud. Diskuter hvad jeres uenighed bygger på. Det er ikke nok at sige: Det synes jeg bare – vanen skal udfordres hvis I skal nå en form for enighed.

Disse fotos grupperes og indsættes i en lille rapport om bygningerne i landsbyen. Beskriv hvert af disse med de bemærkninger og tanker der mødte jer ved turen rundt. Herefter vil der sandsynligvis tegne sig en billede af en række bygninger der er i dårlig stand, eller på anden måde adskiller sig i bybilledet. På samme vis en gruppe af bygninger der sender positive signaler. I kan også tale om sunde huse og nedslidte huse.

Det kan være et kim til uenighed, hvis landsbyens borgere selv udfører dette arbejde. Man kan lade professionelle, kommunens folk eller studerende gøre dette. Hvorfor? Jo vi forfalder alt for ofte til at diskutere smag som var det noget man skulle blive enige om. Lad smagsdommere fortælle, hvad der er smukt og hvad der er grimt.

Men I skal også forholde jer til byrummet. Det er det, der ligger mellem bygningerne og som alle må færdes i. Når jeres gruppe bevæger sig gennem landsbyen er der kig og udsigter, noget er skjult og skaber nysgerrighed, noget trækker blikket til sig, steder indbyder til, at man går derhen, steder i byrummet indbyder til at man slår sig ned. Hvor kan man sidde og være en del af det der sker, og hvor er der byrum, hvor man kan være i fred. Er der pladser der trækker mennesker til er der snævre gyder? Nogle byrum kan vi lide at komme i, andre undgår vi.

Tænk også på, hvordan byrummet tager sig ud, når det er mørkt. Hvad ville belysning gøre for det indtryk jeres landsby gav, og hvad ville det give jer, hvis der var lyskilder i landsbyen. Tag måske stilling til hvordan forskellige former for belysning ville påvirke følelsen af nydelse, når man gik i byrummet, og hvordan bygningerne ville tage sig ud.

Forestil jer at I ville gøre noget ved landsbyen som helhed! Hvis I bestemte, hvad I ville gøre, ved det, I ikke bryder jer om og som I heller ikke tror fremmede bryder sig om, hvordan ville I ”møblere” landsbyen, hvis I kunne?

Konkret kan I forholde jer til hvad landsbyen kan gøre ved det I finder negativt.

Hvad kan andre gøre ved det mindre gode/pæne/tiltalende?

Hvad kan der ellers gøres af forebyggende karakter, oprydning, afskærmning, flytning osv.

Foreslå en plan for disse forandringer?

Måske kan I få kommunen til at hjælpe, f.eks. gennem lokalplaner

Hvordan kan I fremhæve det positive, det I finder smukt, behageligt og bruge det som ”løftestang” for landsbyen? Foreslå en plan for fastholdelse af dette?

Kunst

Som borgere ser I det sikkert ikke hver dag, men kunst er der sikkert alligevel. Gå en tur og fotografér den kunst der er. Lav en beskrivende tekst og et par sider til rapporten. Forhold jer til den kunst der er, kan I lide den, kan andre lide den, og i så fald hvem? Er den placeret rigtigt i byrummet, eller kommer den ikke til sin ret?

Forhold jer til om I synes der skal være kunst i byrummet og af hvilken karakter. Tænk på kunst som udsmykning og som noget øjet kan finde behag i at se på. For jer, for de besøgende og de fremmede.

Seværdigheder

På samme vis som med kunsten, gå en tur, fotografér og beskriv, hvis det ikke allerede findes. Lav en beskrivende tekst og et par sider til rapporten. Hvis I er uenige om, hvad en seværdighed er, så diskuter indtil I kender hinandens synspunkter og respekterer dem. Det er en forudsætning for en senere konsensus om, hvor I vil hen med jeres landsby.

Værktøjer – hvordan griber man det an?

Har I fælles tanker om, hvad der er pænt og hvordan I gerne vil have, der skal se ud?

Er der enighed om hvad der er smukt? Og grimt?

Om hvor det er skønt at opholde sig?

Kontakt en arkitekt med forstand på bygninger og byrum og hold en aften med ham/hende

Kontakt folk og institutioner der har forstand på gamle bygninger og inviter dem på besøg

Kontakt folk der har forstand på belysning

Kontakt folk der har forstand på beplantning

Tal med lokale kunstnere

Tal med lokale historikere

Har I drøftet farver i jeres landsby?

Hvilket indtryk gør huse der er orange eller lilla?

Hvilket indtryk giver hvide eller gule huse?

Hvad er god mad på kroen/spisestedet?

Hvad er seværdigt i jeres by?

Hvad er oplevelsesværdigt?

I kan studere bogen Danske Landsbyer af Erland Porsmose?

Invitere byfolk ud og bede dem om deres mening om jeres landsby?

Hvad vil det sige at være velholdt?

Helheden er det første, en besøgende bider mærke i. Hvis ALLE huse er grimme og med bilvrug i forhaven, så har landsbyen et image, den fremstår som en helhed, det er gennemført. Mange vil mene at det alligevel giver et negativt indtryk. Hvad mener I?

Hvad er gennemført i jeres landsby?

Skal landsbyen være gennemført?

Pointgivning og vurdering

For hvert kriterium skal landsbyen selv give sig point. Det betyder, at landsbyen beslutter, hvilket point-niveau man gerne vil opnå, arbejder frem mod dette, definerer det og ansøger.

Pointgivningen for dette kriterium er også 1 som laveste karakter og 5 som højeste karakter. Her følger en beskrivelse af, hvilket point-niveau landsbyen placeres på hvad angår image.

1 point

Landsbyen opleves langs de vigtigste veje umiddelbart som en lokalitet, hvor alle bygningerne i hovedtræk er velholdte. Her er pænt og ordentligt, og der findes ingen efterladte bilvrag eller biler og campingvogne uden nummerplader. Landsbyen virker ikke i forfald, men uden den store visuelle personlighed, og fremgang spores ikke. Byen mangler sammenhæng og helhedsindtrykket er lidt forvirrende.

2 point

Alle landsbyens bygninger fremstår som velholdte, og forhaver og indkørsler er passet med omhu. Hække klippes sådan cirka til Sankt Hans, kalkede huse kalkes sådan cirka til pinse. De kommunale, offentlige rum fremstår som nogenlunde velpas-sede, og inventaret i det offentlige rum er OK og af nogenlunde kvalitet materialemæssigt og æstetisk. Hvert enkelt element i landsbyen er indbydende, men helheden mangler, og der bydes ikke på overraskelser eller lukkede rum til at hvile i. Der er arbejdet med enkeltelementerne i byen, men ikke med helheden.

3 point

Man kan se at de første skridt er taget til at gøre noget ved helheden i landsbyen. Der er tiltag om sikring af bløde trafikanter, og der er påbegyndt fartdæmpende foranstaltninger. Derfor er det muligt, at visse gaderum også er opholds- og le-gearealer på børns og på fodgængeres og cyklisters betingelser. Legepladser, hvis de findes, er velholdte og indeholder kun lovlige redskaber, legehuse og bundmaterialer. Opholdspladser er velholdte, rene og indbydende.

4 point

Nyt og ældre byggeri spiller fint sammen. I nyere byggeprojekter er der kun anvendt byggematerialer der spiller sammen med de ældre, og der findes kun få bygninger der stikker af fra helheden. Der er enkelte gode kig og man får lidt lyst til at opholde sig i byrummet, som er indrettet til ophold, og ikke bare gå igennem det. Der arbejdes med genplantning af allé-/vejtræer, hvor dette kan understøtte den visuelle og æstetiske oplevelse af landsbyens fysiske rum. Stendiger, plankeværker, stakitværk og hegn er velholdte og fremstår i god kvalitet materialemæssigt og æstetisk. Det er tydeligt, at man arbejder hen mod en helhed i indtryk. Man er enige om hvordan det skal se ud i byen.

5 point

Byen markerer sig nu afgrænset og som en helhed. Der er anlagt en fællesparkering til landsbyens lastbiler, håndværkerbiler og campingvogne. Når man bevæger sig gennem byrummet, er der intet, der springer ubehageligt i øjnene.

Landsbyen er præget af helhed og sammenhæng. Den fremstår indbydende og besøgendes umiddelbare reaktion er, at her er dejligt at være rent fysisk.

Der er muligheder for brug af toiletter og for at slippe af med affald. Måske er der en indbydende kro/café/kaffestue/is og pølsehus. Byen inviterer til ophold.

Dette kriterium sætter fokus på, hvor imødekommende borgerne i landsbyen er og ønsker at være – både overfor dem, man har boet i samme landsbyen med i mange år, og dem, som flytter til. Hvordan agerer landsbyen socialt? Respekterer man hinanden, taler man med hinanden, inviterer man hinanden, har man interesse i hinanden? Det handler om, hvor imødekommende man er over for folk, der ”kommer udefra”.

Der kan være nok så pænt i en landsby, nok så indbydende, hvis indbyggerne er lukkede og fjendtlige, så bryder man sig ikke om stedet og ønsker ikke at gøre ophold. For slet ikke tale om at slå sig ned. Vi har alle besøgt landsbyer hvor man blev mødt med nysgerrige blikke som sagde: Hvor spændende, hvem er du, hvad gør du her – velkommen.

På den anden side har vi oplevet at blive set skævt til fordi vi var fremmede og derfor nok ude på noget. De der er flyttet på landet har næsten alle oplevet at selv efter en generation var man ikke en af deres. Den anden vej rundt har de fleste også kendskab til: Nej de bønder her i landsbyen – på egnen – de er da ikke for kloge.

En landsby er ikke bare et sted man bor. En landsby er i dag et sted, man vælger at bo, fordi man tænker, her vil være godt at bo og leve. I gamle dage var det at blive i sin landsby en selvfølgelighed, der skulle derfor være plads til alle. I dag træffer man et bevidst valg.

Hvis man som landsby vil vælges, så handler det om imødekommenhed. Imødekommenhed handler om medmenneskelighed.

Under dette kriterium handler det om, hvor imødekommende man vil være, om hvem man vil komme i møde – er det nogle få – eller en bestemt gruppe besøgende og måske kommende beboere.

Det handler om at gøre sig klart, at normer er forskellige. Nogle trives rigtig godt nord for København og nogle trives godt i landskabet omkring Brøndby Strand. Nogle trives med bløde bakker og bindingsværk, som det er på Hindsholm og nogle trives med de mere nøgtern landsbyer vest for Varde.

Det handler om at beslutte og planlægge sin fremtid i den forstand, at man bliver sig bevidst om, hvem man vil have på besøg og som hvem som tilflyttere. Måske vil man invitere nydanskere til at slå sig ned og er velvilligt indstillet på at være rummelige overfor deres normer. Måske vil man gøre sig attraktiv overfor Københavnerne, der kører motorcykel og samtidig passer godt på deres gamle huse.

Det handler om at tilbyde sin imødekommenhed og sin landsby på en måde, så udefra kommende bliver interesserede og tænker at her er rart og være. Her kan jeg være, fordi jeg kan lide landsbyen for det den er, og for det, den har valgt at blive. Her vil jeg slå mig ned, fordi jeg sympatiserer med det langt hen ad vejen, og fordi der kan blive plads til min forskellighed og specielle personlighed.

Imødekommenhed handler om hvor hurtigt landsbyen integrerer nytillflyttere. Det handler også om helt basale ting, som hvor hurtigt man inviterer folk ind i landsbyarbejdet, hvor hurtigt man inviterer dem på privat besøg, hvor hurtigt de bliver en del af dagliglivet i landsbyen.

Det er ikke nødvendigvis specielt vanskeligt. Har man levet f.eks. i København vil man vide, at de enkelte kvarterer og bydele har deres personlighed og eksisterer som små landsbyer. Der er lige så blomstrende foreningsliv i bydelene og man kender hinanden som i en landsby. Bydele er næsten som landsbyer blot med flere besøgende. Det myldrer med fremmede og man er vant til dem.

Nøgleordene er imødekommenhed, åbenhed, integration, respekt og interesse

Spørgsmål og værktøjer

En af landsbyens fornemste opgaver er - via imødekommenheden - at kunne skabe relationer og dialog mellem borgernes forskellige og nogle gange modsatrettede tanker og meninger, og dermed byde mangfoldigheden velkommen og lade den være til gensidig inspiration. På denne vis kan landsbyen blive afklaret på, hvilke behov og interesser, der er til stede i landsbyen.

Det er bestemt afgørende, at man i landsbyen gør sig klart, hvilke besøgende og mulige tilflyttere man vil imødekomme. Vil man være imødekommende overfor en ny nabo der starter sin lastbil kl. 5 om morgenen, eller medborgere der er i en motorcykelklub, eller en gruppe indvandrere fra Libanon?

Man kan vælge at være imødekommende overfor alle. Man må gøre sig klart om man vil være tiltrækkende på alle grupper af mennesker, eller man foretrækker at de skal sætte pris på æbletræer og podning af samme.

Man må overveje, hvor vigtig det er, at tilflyttere deltager i landsbyens liv, i foreningslivet, eller handler ind i den lokale brugs. Har man en skole, skal man måske være mere opmærksomme på børnefamilier end "Det grå guld".

Værktøjer

– hvordan griber man det an?

Følgende spørgsmål og værktøjer om landsbyens imødekommenhed, kan bruges som inspiration.

Vil I have fremmede som tilflyttere eller vil I foretrække venner og familie?

Hvordan oplever man som tilflytter imødekommenhed, når man flytter til landsbyen? Er der noget, man mangler?

Er der en velkomspolitik i landsbyen?

Er der en mentor-ordning for tilflytterne?

Hvordan modtager I turister på gennemrejse?

Er der informationer til dem, skiltning m.m.?

Er der åben og imødekommende interesse for dem der snuser rundt og indsnuser stemningen?

Er der en fælles kultur hvordan man tiltaler de gennemrejsende? Hvad har bragt dig hertil? Er du tilfreds med det, du ser, og det vi kan tilbyde?

Hjælper man f.eks. gennemrejsende og turister til at holde landsbyen i indbydende stand?

Er landsbyen præget af, at der er stærke sociale bånd til dem, som ikke ligner én selv, hvor man ikke kommer fra samme sociale, uddannelsesmæssige og etniske baggrund?

Er man åben over for nye initiativer i landsbyen?

Bliver tilflytterne inspireret til at være med i landsbyens bestyrelsesarbejde og udvikling?

Er det altid de samme personer, der kommer til fællesarrangementerne, eller kommer der også nye med?

Dem der ikke kommer til fællesarrangementerne, ved man hvorfor, de ikke kommer? Er de ikke blevet informeret, eller ønsker de bare ikke at deltage?

Inviter en sociolog, ja, inviter måske en sociolog fra et andet land.

Pointgivning og vurdering

For hvert kriterium skal landsbyen igen selv give sig point. Det betyder, at landsbyen beslutter, hvilket point-niveau man gerne vil opnå, arbejder frem mod dette, definerer det og ansøger.

Pointgivningen for dette kriterium er igen 1 som laveste karakter og 5 som højeste karakter. Her følger en beskrivelse af, hvilket point-niveau landsbyen placeres på.

1 point

Landsbyen har ikke en fast procedure for, hvad man gør, når der kommer nye tilflyttere. Der er lavet en velkomstpjece, men den er ikke synliggjort, så nytilkomne får ikke automatisk adgang til den. Landsbyen er præget af indstillingen om, at tilflyttere skal tilpasse sig til det, der allerede er i landsbyen. Hjælpen til at tilpasse sig er tilfældig og afhængig af få ildsjæle.

Der er stærke bånd mellem dem, som ligner hinanden i landsbyen. Dem, som er anderledes og nye, ses an og holdes lidt på afstand. Man siger pænt goddag, når man møder hinanden, men dem, der har boet i landsbyen i mange år, involverer sig ikke uden videre. De har nok i sig selv - der er en lav grad af imødekommenhed.

Turister tolereres.

2 point

Landsbyen har en velkomstpjece, som de nye får af de få personer, som har taget initiativ til det. Der er et par årlige fester i landsbyen, hvor alle bliver inviteret. Dem, som ligner hinanden i landsbyen eller har fælles vilkår f.eks. børn i skolen, er automatisk også dem, som står for fællesarrangementerne. Der er en nysgerrighed over for hvem, de nye i landsbyen er. Imødekommenhed er noget, som kan opleves af og til, men uden en tydelig struktur.

Man nikker til turister, gennemkørende og endagsbesøgende og viser sporadisk interesse.

3 point

Der er en synlig velkomspolitik i landsbyen, som de fleste af borgerne kender til. Landsbyens velkomspolitik kan man læse om på landsbyens hjemmeside, hos kommunen og i den velkomstpjece, som enhver nytilflytter får udleveret af en koordineret velkomstgruppe. Der er mange gode fællesarrangementer i landsbyen, hvor det oftest er

de samme mennesker, der deltager. Der er en imødekommenhed over for nye måder at gøre tingene på, og mange, som i udgangspunktet ikke ligner hinanden, har et samarbejde på kryds og tværs.

Turister, gennemkørende og endagsbesøgende opfordres til at slå sig ned og se det ene og det andet. Landsbyens beboere kan finde på at byde velkommen.

4 point

Alle i landsbyen er informeret om og har kendskab til vigtigheden af at være et mangfoldigt landsbysamfund, hvor imødekommenhed er en del af fundamentet. Der er taget kontakt til dem, som normalt ikke deltager i fællesarrangementerne i landsbyen for at høre nærmere om, hvorfor de ikke ønsker at deltage. Der arbejdes målrettet på at få de folk med, som gerne selv vil. Indbyrdes bliver man informeret om de nye tilflyttere, der er en gennemgående interesse for at ville tage godt imod og tage sig godt ud i de nyes øjne.

Turister modtages åbenhjertigt og venligt. Man stopper spontant for at høre hvad der bringer dem hertil. Der er opslag der henviser til landsbyens nøglepersoner, som kan og vil være behjælpelig med det ene og det andet.

5 point

Landsbyen har 100 % styr på, hvilke behov og interesser der er hos de forskellige landsbyborgere. Dem, som ikke ønsker at deltage, får mulighed for at være i fred. Dem, som ønsker at deltage i landsbyens fælles liv, har et kendskab til de forskellige muligheder, der er, så de kan lade sig inspirere af andre. Der samarbejdes på kryds og tværs, af gammel som ung, fra hjemstavnsfødt til tilflytter, samt uafhængigt af uddannelsesbaggrund.

Der er både stærke sociale bånd til dem, som ligner én selv, og til dem, som ikke ligner én selv. Landsbyen har skabt en mangfoldig og inkluderende kultur, hvor imødekommenheden sørger for, at borgerne kommer hinanden i møde, hvilket skaber afklaring omkring landsbyborgernes forskellige behov og interesser.

Vision, image og kultur

– hvad er vore drømme?

Dette kriterium handler om at passe kulturen man har og ønsker sig sammen med det indtryk, man giver udadtil, og sammen med det man kan og vil tilbyde på det sociale og det servicemæssige niveau. Punktet lægger op til det afsluttende punkt hvor man skal lave en plan for landsbyens fremtidige udvikling.

Det handler om at beskrive kultur og serviceniveau og passe det sammen med det, man gerne vil. Ønsker man en landsby der sikrer gammel byggeskik og bondegårdshaver, er det ikke sikkert man skal satse alt for meget på børnefamilier. Ønsker man at gøre skolen til omdrejningspunkt i landsbyen, er det ikke sikkert, man skal søge at få 50+ tilflyttere.

Punktet handler om at kunne se sammenhængen, mellem det man er, det man kan, det indtryk man giver, og det indtryk man gerne vil give. Det handler om at se hvor man skal fastholde, forandre og udvikle. Det handler om at tænke at det er ”vores by” og at det er en levende organisme, hvor alle kan bidrage, men ikke nødvendigvis skal.

Det handler om samspelet med kommunen om serviceniveau i forhold til image, kultur og udviklingsønsker. Kommunens generelle udviklingsplaner skal passe sammen med landsbyens. Man må tage stilling til hvad man vil have af kommunen, hvilken service den skal tilbyde og hvilken man selv kan klare ved hjælp af ansatte pedeller, der også laver nogle af rammerne for det frivillige arbejde.

Image skal passe sammen med det indtryk, man giver her og nu. Man tager stilling til det man ønsker udviklet, i forhold til hvor man er, og hvor man vil hen med sin landsby.

Den kultur man har, skal passes sammen med det, man ønsker som kulturelt udtryk. Hvis man vil være og måske allerede er en by med et godt fællesskab, hvor man kommer hinanden ved, så skal man tage stilling til, om det er hvad man signalerer gennem landsbyens udseende, måden man byder velkommen på, kulturlivet osv.

Hvis man vil et nyt sted hen med sin landsby, skal man tage stilling til det, man må forandre. Det kan handle om det, der skal nedlægges, det der skal bevares, og det der skal udvikles. Man skal også tage stilling til om man vil noget helt nyt og om dette nye kræver nye institutioner, foreninger, ny kultur, nye samarbejdsformer osv.

Hvis man vil drive byen som en forening/forretning som man inviterer nyttilflyttere ind i, skal man tage stilling til hvordan man deltager, hvilke forventninger man har, hvad man kan gøre for at sikre at nyttilflyttere synes det er spændende og vigtigt, at de deltager.

Hvis man vil sikre et bestemt image gennem f.eks. en lokal byggeskik, skal man beskrive hvordan man gør dette på en skånsom måde i forhold til de der allerede bor i landsbyen og dem der flytter til.

At flytte til en landsby er som at komme til en ny familie. Familien tager godt imod, hvis den kender sig selv, hvis den ved hvordan den virker udadtil, hvordan den tager imod gæster eller svigerbørn, hvordan den integrerer det nye i det gamle således at begge parter føler sig godt tilpas. Det handler om kulturen for at hjælpe hinanden tilrette.

Nøgleordene er: Sammenhæng, helhedstænkning, forandring, bevarelse, nytænkning

Spørgsmål og værktøjer

Forestil jer, at I skulle skabe en helt ny landsby fra bunden af, på det sted hvor den nu ligger. Næsten som et computerspil. I kan lege med tanken.

Skulle landsbyen se ud som en gammel dansk landsby eller som en landsby i Toscana – høj og tæt? Eller noget helt tredje? Hvordan skulle huse og byrum se ud? Beplantning? Skulle veje forløbe som de gør?

Hvilke kommunale institutioner ville I have i jeres by? Hvilke institutioner ville I selv drive? Hvor ville man have biltrafik? Hvordan ville I ønske jer forholdet til kommunen? Hvordan ville I have jeres kollektive transport? Ville I gerne være uafhængig af offentlig transport?

Hvem ville I have boende? Hvor mange skulle I være? Hvilke former for fællesskab ville I have? Hvad skulle der ske i jeres landsby? Hvilke arrangementer ville I have? Fælles arbejdsrum? Hal måske? Fælles spisemulighed? Ville I drive et B&B? Hvordan skulle landsbyens fritidsliv være? Mange idrætsforeninger eller én der samlede alt?

Hvordan ville I organisere jer? Ville I lave et andelsfællesskab? Skal landsbyen have en forening der fungerer som paraply over alle de andre foreninger? Hvilken form for demokrati ville I have for jeres fremtidige landsby? Skulle man investere i landsbyen for at bo der? Ville I drive erhverv og tjene penge til fællesskabet? Eller ville I have en mindre forpligtende struktur? Ville I kunne ansætte nogen i landsbyen til at løse opgaver for fællesskabet og lede jeres frivillige projekter? Ville I løse opgaver for kommunen?

Ville I have erhverv i landsbyen? Hvilke typer mener I, I har brug for, hvis I har fastlagt antal og baggrund for indbyggerne? Vil I have store arbejdspladser? Eller er små arbejdspladser noget der bedre passer ind i jeres vision? Kan I klare mindre erhverv i jeres landsbyhus? Vil I lade erhvervsdrivende selv finde ud af om det kan løbe rundt, eller vil I lave planer og efterspørge bestemte typer erhverv? Hvordan vil I integrere erhverv i byrummet og i landsbylivet?

Hvilken strategi ville I lægge for at blive kendt, hvis det var - hvad I ønskede? Hvordan sælger en landsby sig selv?

Værktøjer – hvordan griber man det an?

Inviter konsulenter der har visioner og lær det, I ønsker af dem?

Lær af andre landsbyer der har visioner for fremtiden?

Deltag i konferencer!

Undersøg om der findes udviklingsmidler til at skabe en vision?

Hold møder med kommunens erhvervsforening, inviter Håndværksrådet og bed dem tage stilling til jeres ideer!

Hvilke strømninger er der ude i verden? Flytter folk altid kun ind til byerne? Eller sker der noget nogen steder i verden som peger på at pendulet kan svinge tilbage?

Pointgivning og vurdering

Igen skal I give jer selv point. Det betyder, at landsbyen beslutter, hvilket point-niveau man gerne vil opnå, arbejder frem mod dette, definerer det og ansøger.

Pointgivningen for dette kriterium er stadig 1 som laveste karakter og 5 som højeste karakter. Her følger en beskrivelse af, hvilket point-niveau landsbyen placeres på.

1 point

Gives hvis ikke I har haft alle elementer under behandling og hvis dem I har, ikke rigtig hænger sammen. I mener ikke, I har fået talt med nok mennesker der kunne inspirere jer, og generelt synes I ikke, det helt er til at forstå, det der kræves.

2 point

I giver jer selv 2 point hvis det begynder at falde på plads. I har haft flere oplæg udefra, I har forstået hvordan en vision skal se ud, men I er langt fra færdige. I har været rundt om alle elementer, men diskussionerne står fortsat på, og I er ikke enige om ret meget endnu. Jeres visioner hives til stadighed ned på jorden af virkeligheden.

3 point

3 point giver man sig, når man har fået mange input udefra og fortsat gør det. Visionen hænger nu så småt sammen med virkeligheden, I kan se hvordan den virkelighed I lever i, kan udvikle sig med jeres hjælp i den retning som visionen angiver. I er kloge på erhvervsmuligheder, hvordan I vil have de fysiske rammer og hvilke mennesker I kunne tænke jer bosatte sig i jeres landsby. I er så småt i gang med at tale med kommunen om at overtage ansvarsfulde opgaver fra denne.

4 point

Det ligner nu en prisopgave. I har haft professionelle til at hjælpe jer med at løfte visionen op på et plan så I kan matche kommunen. I har ofret tid og penge af egen lomme og fået støtte fra fonde. I er i fuld gang med at fungere som enhed udadtil. Jeres image er, at I er en landsby der vil noget, som vil bestå. I ved hvor I vil hen, men er stadig lidt usikre på hvordan I skal komme der. I er til stadighed meget afhængige af jeres ildsjæle.

5 point

Gives fordi I nu løfter for hinanden. Visionen er klar, der er konsensus. Ingen strides og modstand kendes ikke, men nok at man hele tiden udfordrer hinanden for at det skal blive så godt som muligt i fremtiden. I er begyndt at sprede jeres vision til andre.

Der er hel overensstemmelse mellem alle elementer i planen. I ved hvordan jeres landsby skal se ud om 1 generation og om 2 generationer. I har organiseret jer for fremtiden. I ved hvad I vil have af kommunen og hvad I vil klare selv. I har fået - eller har kig på - jeres fremtidige landsbyhus, hvorfra alle jeres aktiviteter kan udgå, og I har en løs plan for hvordan det skal køres.

I ved nu, hvad I har på hylderne og hvordan I vil udvikle landsbyen sammen. I skal blot sammenfatte det i en udviklingsplan. Den skal række 20-30 år ud i fremtiden. Rom blev ikke bygget på en dag. Men planen skal også indeholde delmål, som gør, at der hele tiden er noget at foretage sig. Og noget der lykkes.

Det at lave en udviklingsplan har mange kunnet. Måske ikke så ambitiøse planer, men gode planer. En plan skal kunne give mening og retning for de fleste af lokalsamfundets borgere og tillige fungere som inspiration og ønskeliste i forhold til kommunens forvaltning, politikere, samarbejdspartnere og de omkringliggende lokalsamfund.

Det er vigtigt, at alle parter er bekendt med deres rolle i forhold til den Lokale Udviklings Plan's (LUP) indhold og forskellige dele. Hvad kan og skal lokalsamfundet selv etablere og hvad kan videregives til kommunen, som ønsker og forslag? En sådan plan vil kræve et godt samarbejde og en høj grad af information mellem lokalsamfund, forvaltning og politikere. Dette vil styrke alle parter.

Med en LUP får lokalsamfundet værktøjet til at tage strategisk ansvar for egen udvikling. En plan for udviklingen betyder udover langsigtet planlægning også en koordinering af aktiviteterne lokalt, styrket sammenhold, ressourceafsøgning og optimering.

Spørgsmål og værktøjer

10

Den Lokale Udviklings Plan består af 4 strategiske dele, samt et følgende handlingsniveau. LUP er jeres redskab i forhold til det arbejde I vil gøre i landsbyen. Den er også jeres redskab i forhold til kommunen, som vil vurdere om kvaliteten af jeres plan, gør den værd at støtte. Kommunen vil se på om jeres plan modarbejder kommunens helhedsplaner eller den spiller med, eller om den er med til at lægge fundamentet til kommunens helhedsplan.

En LUP er altså et redskab. Det skal slibes mindst hvert andet år. Planer skal forandres fordi virkeligheden forandres. Planer skal tilpasses. Jeres perspektiv og vision vil også forandre sig i takt med at I udvikler jeres landsby. Et LUP er et dynamisk redskab.

De 4 strategiske dele er:

1. Historie
2. Analyse
3. Vision
4. Strategi

1. Historie

De første sider i planen skal omhandle den historiske del. Fortællingen op gennem årene og dermed det kulturelle afsæt. Det er sikkert beskrevet under kriteriet ”Indsigt”, men hvis ikke tilstrækkeligt er her nogle spørgsmål:

Hvad er landsbyen stolt af? Hvad er landsbyens fundament? En kort beskrivelse af landsbyens historie med hovedvægt på det, der er sket af udvikling i de senere år. Hvad har borgerne selv stået for, og hvad har andre eksempelvis kommunen foranlediget? Hvordan er det lykkedes?

2. Analyse

Under de tidligere kriterier har I arbejdet med analyse spørgsmål, på flere måder. Derudover kan I gøre følgende:

En gennemgang af landsbyen, hvor man ser på, hvad der er godt og fungerer, og om der er noget, som man i landsbyen er specielt stolte af. Det kan handle om den natur, der omgiver landsbyen, det kan handle om turisme, erhverv, skole, handel eller socialt fællesskab.

Hvad fungerer, men trænger til lidt opstramning?
Hvad trænger til fornyelse og hvor vil I bygge op

fra grunden? Måske vil I være noget, I aldrig har været før, som jeres forgængere, der skabte andelslandsbyen ud af ingenting, udover deres drømme.

Det kan være fælles bygninger - f.eks. sognegårde eller kulturhuse - som måske trænger til ”en kærlig hånd”, men som er gode, fordi de binder byen sammen og bruges af borgerne. Måske mangler man en bygning, og det at skaffe den, er en del af udviklingsplanen. Måske vil man i fremtiden, til at mødes om mere end idræt og andre sociale tiltag, måske vil man arbejde sammen på projekterne.

Hvad er mindre godt i landsbyen? Saml op på arbejdet fra de forrige 4 kriterier.

Er der faldefærdige huse, mangler der en speciel gruppe borgere (f.eks. ældre, børnefamilier eller unge)? Halter sammenholdet? Er der for lidt gang i foreningerne?

Er det kun nogle få personer, der trækker læsset? Mangler der samlingssteder osv.?

En kritisk gennemgang af landsbyen, hvor man ser på, hvad der er godt, hvad der er både godt og mindre godt, og hvad der er mindre godt. Med afsæt i dette, analyserer man sig frem til hvilken drøm, der har en realistisk mulighed for at blive til virkelighed.

3. Vision

En vision for landsbyen handler i første omgang at beskrive, hvad borgerne, foreningslivet, erhvervs livet og flere andre vil med landsbyen. De overkommelige muligheder er milepæle på vej til at gøre en vision til virkelighed. Det er som at spise en elefant. Det er uoverskueligt. Men delt i mindre dele, skåret ud i overskuelige stege kan det lade sig gøre – både at spise elefanten og tro på at det kan lade sig gøre. Husk I har en generation. Landsbyens livsdrøm.

Hvor vil landsbyen gerne hen? Hvad er drømmen? Hvad er der sket af udvikling om 5 år, om 10 år, om 30 år? Sæt milepæle med realistisk afstand.

Disse spørgsmål stilles alle borgere. Inddrag så mange som muligt i processen. Lav en regel om at visioner bliver til af drømme og man skyder ikke hinandens drømme ned. Udviklingsplanens kvalitet vil også afspejle, hvor gode I har været til at lytte til alle dem i landsbyen, som ikke har troen på at forandring og udvikling er vejen frem.

4. Strategi

Når de prioriterede indsatsområder er valg i forhold til visionen, er det tid for et arbejde med hver af disse. Der skal laves en strategi for hver af disse.

Hvad skal der til for at komme derhen, hvor landsbyen gerne vil være med udviklingen i landsbyen?

En række af opgaver der skal udføres / lykkes inden målet kan nås. Hvad og hvornår kunne det også formuleres som.

Disse opgaver vil typisk blive udført af forskellige arbejdsgrupper, der hver for sig laver deres egne handlinger.

Et eksempel på vision og strategi

Vision.

Om en generation er den gennemkørende trafik ude af byen. Vi har lavet et landsbytorv hvor der før var tung trafik. Vi har fået fyldt huller ud i landsbyen så vi har skabt nogle byrum der er skønne at opholde sig i. Vi har fået et multihus hvor vi har vore værksteder, vore idrætsmuligheder, vort fællesskøkken og vores kro, vore B&B og vores sociale værksteder. Og vores forretning som vi hjælper vore lokale gartnerier med at drive.

Vi har overtaget driften af mange sociale opgaver fra kommunen (udliciteret) og vi klarer den meste daglige vedligeholdelse selv. Kommunen ser vi når store opgaver skal udføres.

Vi har fået en landsby som er helt speciel at bevæge sig i forår og efterår. Vi har fået plantet ikke mindre end 30.000 æbletræer. Vi har alle kendte sorter repræsenteret i byen og mange eksperimenter med at pøde. Vi trækker turister til der vil se vort mosteri og spise vor æblekage. Mange tilflyttere er passionerede æbledyrkere, og fællesskabet blomstrer. Vi har rigtig meget at tale om og vi har altid noget at tale med vore turister om. Vor landsby er på landkortet. Vi har været i TV med vore 30.000 blomstrende æbletræer 7 gange. Vi er stolte over vor by og over vor indsats.

På vore værksteder hjælper vi hinanden med at energirenovere landsbyens huse. Vi mangler stadig en del, men det kommer. For 30 år siden var en stor gruppe mere interesserede i at lave en rigtig god børnehaven, og de fik plads i vores plan. Derfor har vi i dag en velfungerende institution som er så moderne, at man modtager besøg fra København så de kan se hvordan man driver en institution på basis af fællesskabet i en landsby. 30 af landsbyens

kvinder og mænd har alle taget supplerende uddannelser for at kunne være med i institutionen. Vi har børn fra hele kommunen. Vores samarbejde med den nærliggende stationsby, hvor egnens skole ligger kører perfekt. Vi er gode til vores, de til deres. Sammen bliver vi endnu bedre. Ingen har det hele, men tilsammen har vi alt.

Befolkningstallet er steget med 12% siden vi begyndte. Landsbyen er blevet mere kompakt, for vi ønsker at rykke tættere sammen i bycentrum og ikke inddrage nye marker til nye parcelhuskvarterer.

Milepæle: Om 2 år har vi vort første multihus i den gamle skole. Om 5 år har landsbyen et bytorv og tre nye huse på den gamle foderstofgrund. Om 10 år er trafikken lagt uden om landsbyen. Om 15 år er der plantet 10.000 æbletræer. Om 20 år er vi kendte for vort gode fællesskab og æbler, om 25 år bliver vores institution belønnet som en af landets bedste. Om 30 år har vi nået vor vision i fuldt omfang.

Strategi:

Der nedsættes en arbejdsgruppe, som udarbejder projektplan for nedrivning af foderstofbygningen og en der laver forslag til det nyt bytorv. Der nedsættes en gruppe der tager sig af institutionerne, der nedsættes en gruppe der arbejder med æbler og udbredelsen af disse. De arbejder også langsigtet på at overtage det gamle mejeri og lave mosteri. Der nedsættes en gruppe som skal få en omfartsvej. Der nedsættes en arbejdsgruppe der indleder forhandlinger med kommunen om overdragelse af opgaver til den lokale pedel. Der nedsættes en styregruppe der også står for økonomi og at skaffe fondsmidler, samt pressestrategien. Styregruppen får samlet en demokratigruppe, der løbende skal sikre at ingen beslutninger tages uden at alle er blevet hørt på en ordentlig måde. Demokratigruppen laver regler for hvordan demokratiet skal fungere.

Hver arbejdsgruppe laver en delvision for sit område og en handleplan. Alle grupper reviderer deres planer mindst hvert andet år.

Pointgivning og vurdering

10

Pointgivningen og vurderingen forløber som beskrevet under de første 9 kriterier.

1 point

Den Lokale Udviklingsplan er meget mangelfuld.

2 point

Lokalsamfundet har en Lokal Udviklings Plan der indeholder alle de beskrevne kriterier og afsnit. Der mangler dybde og konsekvens i indholdet, arbejdsgrupperne og uddelegeringen. Umiddelbart synes visionen ikke at hænge helt godt sammen med de konkrete forestillinger om de tiltag der skal til. Kommunen har ikke været inddraget i arbejdet.

3 point

Lokalsamfundet har en Lokal Udviklings Plan der indeholder alle de beskrevne kriterier og afsnit.

LUP'en fremstår på en god måde grafisk og redaktionelt, uden på nogen måde at være prangende i sit layout, fotos m.m.

Borgerne er bekendte med planen og den er tilgængelig på nettet og i trykt form. Der har været et sporadisk men fornuftspræget samarbejde med kommunens forvaltning og politikere.

4 point

Lokalsamfundet har en Lokal Udviklings Plan der indeholder alle de beskrevne kriterier og afsnit.

Den er gennemarbejdet og meget beskrivende for både proces og mål. Layoutet er udarbejdet så den virker spændende og det redaktionelle er let tilgængeligt.

Planen kan fungerer som et opslagsværk i det fremadrettede arbejde i landsbyen og andre interesser.

Planen er udviklet i et tæt samarbejde med kommunens forvaltning.

5 point

Lokalsamfundet har en Lokal Udviklings Plan der adskiller sig fra mængden. Planen er visionær og realisabel. Den placerer landsbyen i kommunen, i regionen, i det internationale samfund. Fremstilling, indhold, fotos, data m.m. er udarbejdet på en måde der fremstår professionelt, således at udviklingsplanen tillige fremstår som et salgsprospekt af en landsby, hvor der er tænkt tanker og styr på udviklingen, og hvor man tiltrækker mennesker som kommer for at deltage i landsbyens projekt.

Planen er udviklet i et samarbejde med kommunens forvaltning. Den understøtter og supplerer kommunens egne planer.

Landsbyens egenvurdering

Dette skema benyttes som bilag til ansøgning om optagelse i programmet på niveau 2.

Afkryds i det felt, som landsbyen selv vurderer er korrekt i forhold til udviklingsprogrammet Blomstrende Landsby. Denne afkrydsning vil herefter være udgangspunktet for lokalkomiteens besøg og vurdering.

Der kan kun sættes ét kryds for hvert kriterie.

For at opnå optagelse på niveau 2 skal landsbyen i alt vurderes til minimum 15 point, og der skal gives point inden for alle fem kriterier.

Kulturel mangfoldighed eller et kulturelt tema

☐ 1 point	☐ 2 point	☐ 3 point	☐ 4 point	☐ 5 point
----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------

Udstråling og indtryk på omgivelserne – landsbyens image

☐ 1 point	☐ 2 point	☐ 3 point	☐ 4 point	☐ 5 point
----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------

Imødekommenhed

☐ 1 point	☐ 2 point	☐ 3 point	☐ 4 point	☐ 5 point
----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------

Vision, image og kultur – hvad er vore drømme, hvor vil vi hen?

☐ 1 point	☐ 2 point	☐ 3 point	☐ 4 point	☐ 5 point
----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------

Lokal Udviklings Plan - LUP

☐ 1 point	☐ 2 point	☐ 3 point	☐ 4 point	☐ 5 point
----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------

Point i alt

Når de vurderede point lægges sammen, giver det i alt: _____ point.

Bemærkninger:

Ud over ovenstående egenvurdering på point er det muligt, at der kan skrives yderligere kommentarer, såfremt der er noget væsentligt at tilføje om vurderingen. Vedlæg evt. disse kommentarer som en ekstra side til dette skema.